اقتصاد سرآمد

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: فیروز اسماعیلی‌نژاد
قائم مقام مدیر مسئول: امید عباسی
زیر نظر شورای سیاست گذاری

سردبیر: ایرج گلشنی
چاپ: کارگر
توزیع: کارو کارگر

عضو انجمن صنفی روزنامه‌های غیر دولتی
عضو انجمن مدیران نشریات ایران
عضو تعاونی مطبوعات کشور

پست الکترونیکی روزنامه (E-MAIL):
Eghtesadsaramad@gmail.com
نشانی‌سایت: Eghtesadsaramad.ir
کد پستی روزنامه اقتصاد سرآمد: ۱۵۵۱۷۱۶۱۱۸

دفتر مرکزی: سهروردی شمالی بین بهشتی و هویزه پلاک ٤٥٦ واحد ۳
تلفن: ۸۸۷۶۹۲۲۷ - ۰۲۱ تلفکس: ۸۸۷۶۹۲۲۷ - ۰۲۱
سازمان آگهی ها: ۰۹۱۹۸۵٤۳۹۹٦

سازمان شهرستان‌ها:
تلفن تماس: ۰۲۱٦٦۹۷۳۷۱٤
٦٦٤٦۱۷۷۰-٦٦۳۷۳٦۷۸ داخلی ۱۰۳
ایمیل: saramadrezaee@yahoo.com
تلگرام: ۰۹۰۲۷۸۳۳٦۲۷

یکشنبه ۲۷ آذر ۱۴۰۱ - شماره ۱۵۲۹

خطر جدیِ قراردادهای یکماهه بین کارگران و کارفرمایان

«سامانه جامع روابط کار» هم کاری نکرد!

گروه جامعه -نسرین هزاره مقدم- وقتی کارفرمایان دست‌شان باز است که هر شرطی در قرارداد بگنجانند و هر طور می‌خواهند در مشاغل مستمر قرارداد ببندند دیگر لزومی نمی‌بینند یک نسخه از قرارداد را به کارگر و نسخه‌ای را به ادارات کار بدهند. ادارات کار نیز از ساده از کنار این موضوع می‌گذرند، نه نظارتی در کار است و نه بازخواستی.

یکماهه کردن قراردادها، احتمالاً پولتیک جدید کارفرمایان است تا بدون دردسر اضافی در ادارات کار و مراجع حل اختلاف، بتوانند تعداد زیادی از کارگران خود را تعدیل کنند؛ به این دو عبارت خبری که در دو روز متوالی منتشر شده توجه کنید: کارگران چینی زرین ایران، «در ماه‌های اخیر، تمام قراردادهای کارگران به قراردادهای یکماهه تبدیل شده، اگر کارگری قبل از این قرارداد شش ماهه داشت، حالا با خاتمه‌ی زمان آن با او یک ماهه قرارداد می‌بندند و این مساله موجب نگرانی‌ست.» کارکنان بخش فروش متروی تهران: «از اواخر سال قبل قراردادهایمان یکماهه شده و هر ماه که کارفرما اراده کند می‌تواند عذر ما را بخواهد، درحالیکه خیلی از این ما بالای ده سال سابقه‌ی کار داریم.»

یکماهه شدن، یک گام قبل از اخراج

این دو نمونه، تنها بخشی از دو خبر پیاپی در دو روز متوالی‌ست که به دست ما رسیده و بدون تردید به مصداق «مشت نمونه‌ی خروار است»، کارگاه‌ها و شرکت‌های بسیاری هستند که از غفلت ادارات کار و نهادهای ناظر و از بی‌صدایی و بی‌تشکلی کارگران سوءاستفاده می‌کنند و مدت زمان قراردادهای کارگران باسابقه را تنزل می‌دهند. کارگری که ده یا پانزده سال در یک کارگاه سابقه کار دارد و تا پیش از این قراردادهایش یک ساله یا شش ماهه بوده، ناگهان در ماه‌های اخیر با پدیده‌ی کاملاً جدیدی روبرو شده: قراردادهای کار یکماهه به خواست و اراده‌ی کارفرما، و بدون اینکه در ماهیت کار، شرایط کارگاه و قوانین موضوعه در کشور، کوچک‌ترین تغییری اتفاق افتاده باشد!

یکماهه شدن قراردادهای نیروی کار، اتفاق بسیار نگران‌کننده‌ای‌ست چراکه به معنای یک گام قبل از بیکاری و اخراج است؛ کارفرماها برای اینکه ریسک شش ماه یا حتی سه ماه حقوق دادن به کارگران را به جان نخرند، قراردادها را برخلاف قانون یکماهه می‌کنند تا آخر هر ماه بتوانند به راحتی در مورد ادامه‌ی اشتغال کارگران تصمیم بگیرند و هر ماه تعدادی از آن‌ها را بعد از پر کردن فرم تسویه حساب و اعلام رسمیِ اینکه «دیگر هیچ حق و حقوقی ندارم» اخراج کنند.

به راستی چرا بخشی از کارگران ایرانی، هرچه سابقه کار و تخصص‌شان بیشتر می‌شود، به جای پیشرفت در کار، از نردبان بدون پله‌ی ارتقای شغلی سقوط می‌کنند؛ مگر با افزایش سابقه و تخصص، نباید امنیت شغلی، درآمد و مزایا و امید به آینده افزایش یابد و آیا اساساً کاهش مدت زمان قرارداد و عمیق‌تر کردن بی‌ثبات کاری، کاری قانونی‌ست؛ چطور یک کارفرما به خود اجازه می‌دهد با کارگری که ده یا پانزده سال سابقه دارد و همیشه قراردادهایش یکساله تمدید می‌شده، قرارداد یکماهه ببندد؟ کجای کار قانون یا مجریان قانون می‌لنگد که کارفرمایان این‌چنین با فراخ بال، لبه‌ی تیز تیغ تعدیل را بر گردن تمام کارگران خود گذاشته‌اند؟!

قانون چه می‌گوید؟

به نظر می‌رسد که «قانون» حداقل در ابتدایی‌ترین خوانش از آن، ایرادی نداشته باشد؛ یک نگاه اجمالی به دو ماده از قانون کار –ماده ۸ و تبصره ماده ۱۰– نشان می‌دهد که کاهش مزایا و مولفه‌های قرارداد کار کاملاً غیرقانونی‌ست ضمن اینکه کارفرما مکلف است یک نسخه از قرارداد کار را به کارگر، یک نسخه به تشکل کارگری و نسخه‌ای دیگر را به ادارات کار بدهد؛ بنابراین ادارات کار اگر اراده‌ای برای نظارت جدی داشته باشند، باید قاعدتاً بتوانند با قیاس دو نسخه‌ی اخیر قرارداد کار هر کارگر، پی به قانونگریزی کارفرما ببرند و او را برای این خبط بزرگ مجازات کنند؛ اگر در نسخه‌ی قبلی قراردادِ کار، زمان شش ماه بوده، کارفرما نمی‌تواند در نسخه‌ی بعدی، این مولفه را به یک ماه کاهش دهد.

ماده هشت قانون کار می‌گوید: «شروط مذکور در قرارداد کار یا تغییرات بعدی آن در صورتی نافذ خواهد بود که برای کارگر مزایایی کمتر از امتیازات مقرر در این قانون منظور ننماید.» و تبصره ماده ۱۰ تاکید دارد: «در مواردی که قرارداد کار کتبی باشد قرارداد در چهار نسخه تنظیم می‌گردد که یک نسخه از آن به اداره کار محل و یک نسخه نزد کارگر و یک نسخه نزد کارفرما و نسخه دیگر در اختیار شورای اسلامی کار و در کارگاه‌های فاقد شورا در اختیار نماینده کارگر قرار می‌گیرد.»

مشکل از ادارات کار است

اما مساله اینجاست که کارفرمایان نه نسخه‌ای از قرارداد کار به ادارات کار می‌دهند و نه ادارات کار، پیگیری‌ای از این بابت صورت می‌دهند در نتیجه نظارت و قیاسی نیز در کار نیست. و به همه‌ی اینها بیفزاییم ماهیت مستمر کار کارگرانی که یک گام قبل از تعدیل، مدت زمان قراردادهایشان یکماهه شده است؛ این کارگران باید قرارداد دائم داشته باشند.

حسین حبیبی (عضو هیات مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور) در رابطه با این قانون‌گریزی که اخیراً رواج یافته و کارگران بسیاری را در معرض خطر اخراج و بیکاری قرار داده؛ به ایلنا می‌گوید: تبصره ماده ده قانون کار اجرا نمی‌شود؛ و متاسفانه حتی نسخه‌ای از قرارداد را به اداره کار نمی‌دهند؛ همه‌ی این قانونگریزی‌ها قبل از هر چیز به صدور دادنامه ۱۷۹ دیوان عدالت برمی‌گردد؛ وقتی کارفرمایان دست‌شان باز است که هر شرطی در قرارداد بگنجانند و هر طور می‌خواهند در مشاغل مستمر قرارداد ببندند دیگر لزومی نمی‌بینند یک نسخه از قرارداد را به کارگر و نسخه‌ای را به ادارات کار بدهند. ادارات کار نیز از ساده از کنار این موضوع می‌گذرند، نه نظارتی در کار است و نه بازخواستی.

او ادامه می‌دهد: مشکل اصلی ما ادارات کار است؛ وزارت کار خودش به راحتی قانون را کنار می‌گذارد؛ ماده ۸ قانون کار می‌گوید شروط مذکور در قرارداد در صورتی که ماهیت کار تغییر نکند، باید ثابت بماند ولی ادارات کار نظارتی بر این مساله ندارند. کارفرمایان مدام «مزایای قرارداد کار» کارگران را برخلاف ماده ۸ قانون کاهش می‌دهند و هیچ بازخواستی در کار نیست؛ ادارات کار وقت نمی‌گذارند و دقت نمی‌کنند و احتمالاً درکی هم از این موضوعات ندارند. درک اینکه نباید شرایط و مزایای قراردادِ کارگر تنزل یابد، در ادارات کار استان‌ها و در مجموعه‌ی وزارت کار نیست تا انتظار داشته باشیم قراردادها را از کارفرمایان بگیرند و قیاس انجام دهند.

سامانه کمک نکرد

و اما «سامانه جامع روابط کار» یکی از افتخارات رونمایی شده‌ی وزارت کار در سال‌های اخیر است؛ قرار بود با آغاز به کار این سامانه، کار ثبت و نظارت بر قراردادهای کار تسهیل شود؛ کارفرمایان مجبور شوند یک نسخه از قرارداد کار کارگر را آنلاین بارگذاری کنند و ادارات کار، بر بارگذاری این نسخه‌ها و صحت و درستی آن‌ها نظارت داشته باشند؛ رونمایی از این سامانه بسیار در بوق و کرنا شد اما به گفته‌ی حبیبی، کاری از این سامانه برنیامد؛ میلیون‌ها تومان خرج از بیت‌المال، بدون اینکه کوچک‌ترین گامی در جهت احقاق حق کارگران برداشته شود. او توضیح می‌دهد: متاسفانه سامانه جامع روابط کار، هیچ خدمتی به کارگران نکرده و فقط یک بوروکراسی اضافی و زاید ایجاد شده است؛ این سامانه بسیار کند است و قطعی‌های بسیار دارد؛ حتی در رسیدگی به دعاوی کارگران در مراجع حل اختلاف، این سامانه به کار نمی‌آید، یا قطع است یا نمایندگان کارگری مانیتور و دسترسی به سامانه ندارند؛ حتی الزام به ثبت قراردادها در سامانه جدی گرفته نمی‌شود؛ ادارات کار هیچ نظارتی ندارند و کارفرمایان بسیاری هستند که قراردادها را ثبت نمی‌کنند و اگر هم بکنند، ادارات کار بررسی نمی‌کنند که قرارداد چه مختصاتی دارد و با قراردادهای قبلی فرق می‌کند یا نه.

کار ساده‌ای با چند الگوریتم کامپیوتری

با این حساب «دولت الکترونیک» و «سامانه جامع» نتوانسته حلال مشکلات کارگران در بحث قراردادهای کار باشد، کارفرما خواست ثبت می‌کند، نخواست هیچ اجباری نیست؛ آنچه ثبت می‌شود هیچ زمان مورد نقد و بررسی دقیق قرار نمی‌گیرد؛ بررسی اینکه آیا قرارداد کار، حداقل‌های قانونی را دارد یا خیر و اینکه آیا این قرارداد به نسبت قراردادهای قبلی کارگر، مزایای کمتری دارد یا نه، کار سختی نیست؛ کافیست برنامه‌نویسان یک الگوریتم ساده برای چک مولفه‌های مورد نیاز در قرارداد کار و الگوریتم ساده‌ی دیگری برای قیاس قراردادها بنویسند و چند متصدی ساده پشت دستگاه‌ها بنشینند و دکمه‌ی اجرای این الگوریتم‌ها را بزنند. اما به گفته‌ی حبیبی، وقتی هیچ اراده‌ای برای دفاع از حقوق کارگران نیست، همین کارهای ساده هم انجام نمی‌شود، فقط رونمایی پشت رونمایی....!

اخبار

طراحی و ساخت رآکتور بومی از برنامه‌های اصلی سازمان انرژی اتمی است

معاون برنامه‌ریزی هسته‌ای و نظارت راهبردی سازمان انرژی اتمی گفت: تلاش است در مدیریت جدید، سازمان از یک مجموعه تحقیقاتی به یک مجموعه صنعتی و کار آمد برای کشور تبدیل شود. به گزارش اقتصادسرآمد، محمد قنادی، معاون برنامه‌ریزی هسته‌ای و نظارت راهبردی سازمان با اشاره به برنامه راهبردی طولانی مدت سازمان انرژی اتمی در نشست با اعضای فراکسیون راهبردی مجلس گفت: در دوره اخیر و با مدیریت جدید تلاش بر این شد که دانش بومی هسته‌ای که حاصل تلاش متخصصان داخلی است در مسیر صنعتی سازی و استفاده برای مردم در آید و سازمان از یک مجموعه تحقیقاتی به یک مجموعه صنعتی و کار آمد برای کشور تبدیل شود. وی تصریح کرد: ورود به حوزه تامین دارو برای بیماری‌های مختلف از جمله سرطان‌ها و بیماری‌های قلبی، دفع آفات کشاورزی، پرتو دهی مواد غذایی برای افزایش ماندگاری و حفظ خواص محصولات کشاورزی و کاهش فسادپذیری از جمله گام‌های نوین در عرصه عمومی برای استفاده مردم از دانش هسته‌ای است، همچنین توسعه نیروگاهی و تولید انرژی با به کارگیری صنعت هسته‌ای و طراحی و ساخت رآکتور بومی از برنامه‌های اصلی سازمان است تا مردم طعم شیرین دانش هسته ای را بچشند.

تکرار ادعاهای پهپادی علیه ایران از سوی جان کربی

سخنگوی شورای امنیت ملی آمریکا با تکرار ادعاها درباره پهپادهای ایرانی نسبت به تقویت همکاری‌های دفاعی میان ایران و روسیه ابراز نگرانی کرد. به گزارش اقتصادسرآمد، جان کربی سخنگوی شورای امنیت ملی کاخ سفید در گفت‌وگو با شبکه صدای آمریکا در پاسخ به سوالی درباره روابط ایران و روسیه ادعاها درخصوص استفاده مسکو از پهپادهای ساخت ایران علیه اوکراین را تکرار کرد و گفت: ما کاملا بر این باوریم که ایران و روسیه تلاش می‌کنند همکاری‌های خود در زمینه دفاعی را تقویت کنند که بخشی از آن می‌تواند توسعه یک مرکز تولید مشترک در روسیه برای ساخت پهپادهای ایرانی باشد. وی در ادامه با طرح این ادعا که روسیه از این پهپادها علیه مردم و زیر ساخت‌های غیرنظامیان در اوکراین استفاده کرده است، افزود: اما موضوع فقط به این پهپادها محدود نمی‌شود، بلکه مساله تعمیق همکاری‌های دفاعی است که نه تنها برای مردم اوکراین، بلکه برای مردم خاورمیانه هم خوب نیست. ایرانی که از افزایش توانمندی‌ها و کمک نظامی روسیه بهره می‌برد نیز به تهدید بزرگتری در منطقه تبدیل می‌شود.

امضاء تفاهم‌نامه ۳ جانبه نمایشگاهی در اصفهان

اصفهان-سمیه کربلایی، خبرنگار اقتصاد سرآمد-در حاشیه برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی تجهیزات و تاسیسات سرمایشی و گرمایشی در اصفهان تفاهم‌نامه «تقویت روابط تجاری و توسعه همکاری‌های متقابل» میان شرکت نمایشگاه بین‌المللی اصفهان، اتاق مشترک بازرگانی ایران و تاجیکستان و اتاق بازرگانی استان سغد کشور تاجیکستان به امضاء طرفین رسید.

این تفاهم‌نامه به منظور دستیابی به بازارهای کشورهای دو طرف، تبادل هیات‌های تجاری، برگزاری رویدادهای تجاری، نمایشگاهی، کنفرانس ها و سمینارها، ایجاد شبکه تجاری و جذب سرمایه‌گذاران به امضا و تایید طرفین رسیده است. همچنین امضاکنندگان این تفاهم نامه در سازماندهی نمایشگاه‌های مشترک یا اختصاصی در زمینه‌های مختلف صنعتی در هر منطقه همکاری خواهند داشت. براساس متن تفاهم‌نامه هر سه طرف با «شناسایی مشکلات و جستجوی راه حل‌های مناسب، تمام تلاش خود را برای رفع موانعی که ممکن است مانع رشد تجارت و فعالیت‌های بازرگانی شود» انجام می دهند.

پیش از امضاء تفاهم‌نامه احمدرضا طحانیان، مدیر عامل نمایشگاه بین‌المللی اصفهان درباره توسعه روابط تجاری با تاجیکستان با اشاره به برگزاری نمایشگاه بین‌المللی تاسیسات سرمایشی و گرمایشی گفت: مفتخریم که میزبان هیات تجاری کشور تاجیکستان در این رویداد بین‌المللی و تخصصی هستیم و امیدواریم برگزاری این جلسه و امضاء تفاهم‌نامه میان نمایشگاه اصفهان و اتاق مشترک بازرگانی ایران و تاجیکستان موجب توسعه روابط تجاری کشور تاجیکستان و ایران شود و هر کدام از طرفین بتوانند از فرصت پیش آمده در حوزه روابط تجاری، ارتباطات اقتصادی و نمایشگاهی به خوبی استفاده کنند.

در این جلسه، کاظم شیردل، نایب رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و تاجیکستان گفت: هدف اصلی ما از هماهنگی و آوردن هیات تجاری کشور تاجیکستان به شهر اصفهان رسیدن به اهداف مشترک هر دو کشور است. همچنین ما به دنبال توسعه روابط اقتصادی و فرهنگی کشور ایران و تاجیکستان نیز می‌باشیم. شیردل با توجه به انجام برنامه‌ریزی برای افزایش تبادلات اقتصادی افزود: بخش خصوصی باید برای بهبود تجارت برنامه‌ریزی کند، این هیات تجاری شامل بازرگانان و تولید کنندگان بنام کشور تاجیکستان هستند و سابقه چندین سال فعالیت تجاری و اقتصادی را با کشورمان دارند. بنابراین می توانیم جهت بهبود و افزایش این روابط تجاری اقدام به برگزاری این قبیل جلسات کنیم.

در پایان این جلسه سه جانبه که منجر به امضای تفاهم‌نامه شد؛ محمدجان سلطان اوویچ، رئیس اتاق بازرگانی واحد سغد کشور تاجیکستان گفت: تردیدی نیست که برگزاری این گونه جلسات سهم بسزایی در بهبود شرایط اقتصادی کشورها خواهد گذاشت. وی با تاکید به توسعه روابط تجاری در بخش‌های مختلف افزود: هر دو کشور ایران و تاجیکستان زمینه‌های همکاری مشترک بسیاری دارند، مانند گردشگری، معدن و صنعت، سیستم‌های گرمایش و سرمایش، توسعه خطوط هوایی و راه آهن و این همه برای توسعه روابط اقتصادی بسیار ضروری است. رئیس اتاق بازرگانی واحد سغد با توجه به اهمیت گردشگری و رونق این بخش گفت: ما به عنوان فعالان اقتصادی کشور تاجیکستان باور داریم رشد همگرایی در بخش گردشگری موجب تحکیم روابط میان هر دو کشور خواهد شد.

در حاشیه این جلسه، این هیات بازرگانی ۲۰ نفره به همراه هیات تجاری از کشور بلاروس از نمایشگاه تاسیسات بازدید به عمل آورده و در جلساتی با برخی غرفه داران و افراد موثر در این صنعت گفت و گو و تبادل نظر کردند.